

2022.070

Archeologienota Lille Baan

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

29-6-2022

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor het verkavelen van gronden te Lille Baan (provincie Antwerpen), waarbij de oppervlakte van de te verkavelen percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 25.535m² groot, heeft een onregelmatige vorm en situeert zich langsheen de Baan die de noordelijke grens vormt van het terrein. De westelijke grens wordt gevormd door woningen met tuinen aan de Kardinaal Cardijnlaan. De oostelijke begrenzing bestaat uit de Laakbeek en in het zuiden situeren zich landbouwgronden. Het terrein zelf is ingenomen door een akkerland in het westen en een weiland in het oosten. Tussen beide percelen in is een onverharde dreef geflankeerd door enkele bomen aanwezig. De dreef biedt toegang tot een bijgebouwtje in het uiterste zuidoosten.

Het terrein wordt bouwrijp gemaakt en verkaveld in 33 bouwloten met oppervlaktes tussen ca. 360 en 739m² per lot. Op elk lot wordt een vrijstaande woning gebouwd, met ernaast ruimte voor een garage/carport, en errond een tuin. Er zal ook een interne wegenis aangelegd worden. Er worden ook groenzones, groenaanleg en wadi's voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het terrein (bouwrijp maken, nutsleidingen, funderingen, werfverkeer, tuinaanleg,...). Aangezien het dossier een verkaveling betreft, moet rekening gehouden worden met een maximale bodemverstoring ter hoogte van de totale oppervlakte van de verkaveling.

In de omgeving van het plangebied werd nog niet veel archeologisch onderzoek uitgevoerd. Iets ten noorden werden bij een vooronderzoek laatmiddeleeuwse sporen aangetroffen. De verdere opgravingsresultaten zijn echter nog niet gekend. Het terrein is sinds de 18de eeuw bewoond. Op de 18de -eeuwse Ferrariskaart staan twee gebouwen aangegeven in de noordoostelijke hoek. Centraal in het plangebied loopt een onverharde landweg. Op basis van de gegevens is de archeologische verwachting eerder ongekend, vooral door het ontbreken aan archeologisch onderzoek in de omgeving. Met uitzondering van laatmiddeleeuwse sporen werden in de directe omgeving nog geen andere sites en sporen aangetroffen. Het ontbreken van grootschalige bodemingrepen sinds het midden van de 18de eeuw laat wel toe te veronderstellen dat eventueel aanwezige archeologische sites een goede bewaring kunnen kennen. Ook de aanwezigheid van een plaggendek zorgt voor een gunstige bodembewaring.

Het plangebied kent een ongekende archeologische verwachting, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch nog niet veel is gekend. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na het verkrijgen van de vergunning.

Het verder vooronderzoek bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden hieronder verder behandeld.

2. Administratieve gegevens en afbakening

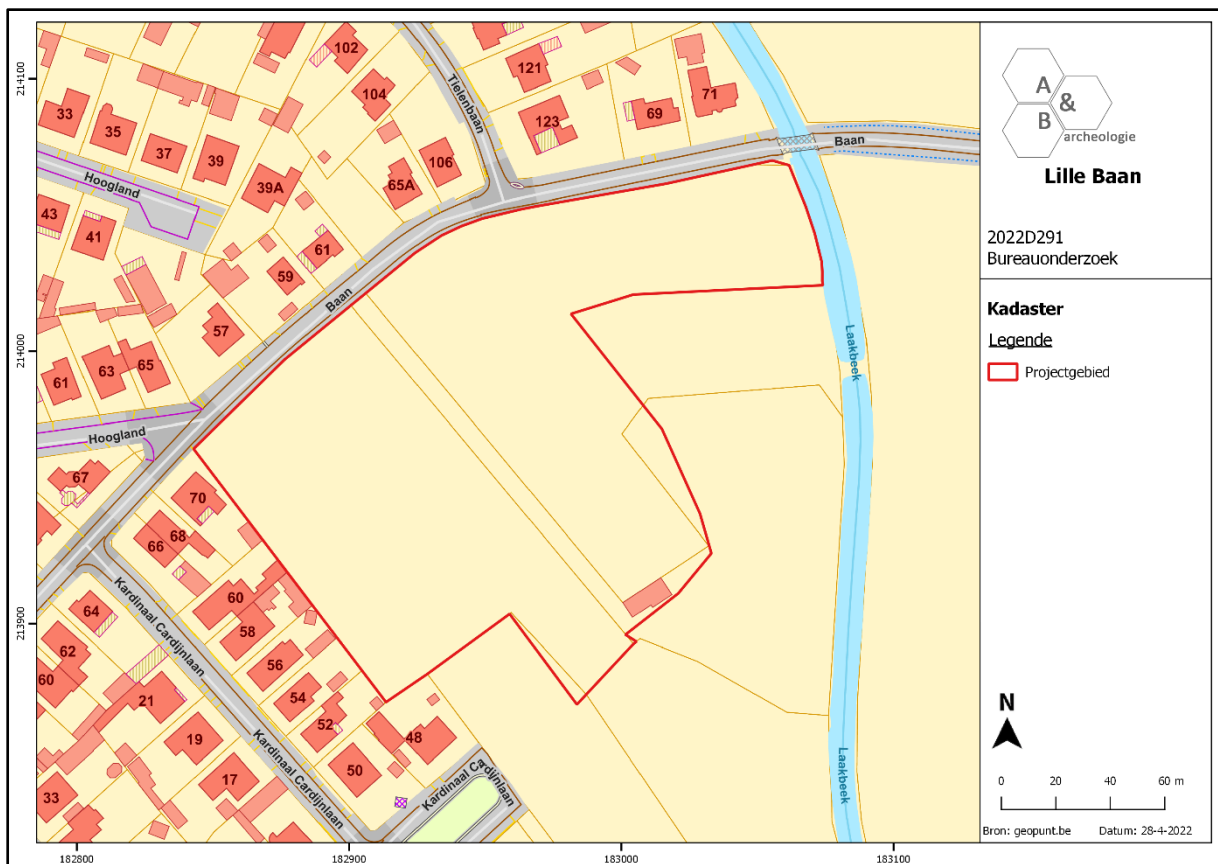
Locatiegegevens: Antwerpen, Lille, Baan

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 182742.227589 en Y: 213865.34061; X: 183174.726407 en Y: 214075.027306

Oppervlakte plangebied: 25.535m²

Kadastergegevens: Lille, afdeling 4 Poederlee, Sectie B, perceel 73 (partim) 74C, 76A (partim) en 77D (partim) (zie figuur 1)

Het plangebied komt volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er nog resten aanwezig van de 18de-eeuwse bewoning? Kennen deze een oudere voorloper? Wat is de oorsprong van de bebouwing?
 - Hoe is de landweg opgebouwd? Zijn meerdere niveaus aanwezig? Wat is de oorsprong van de landweg?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
 - Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methodes zijn om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethoden moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

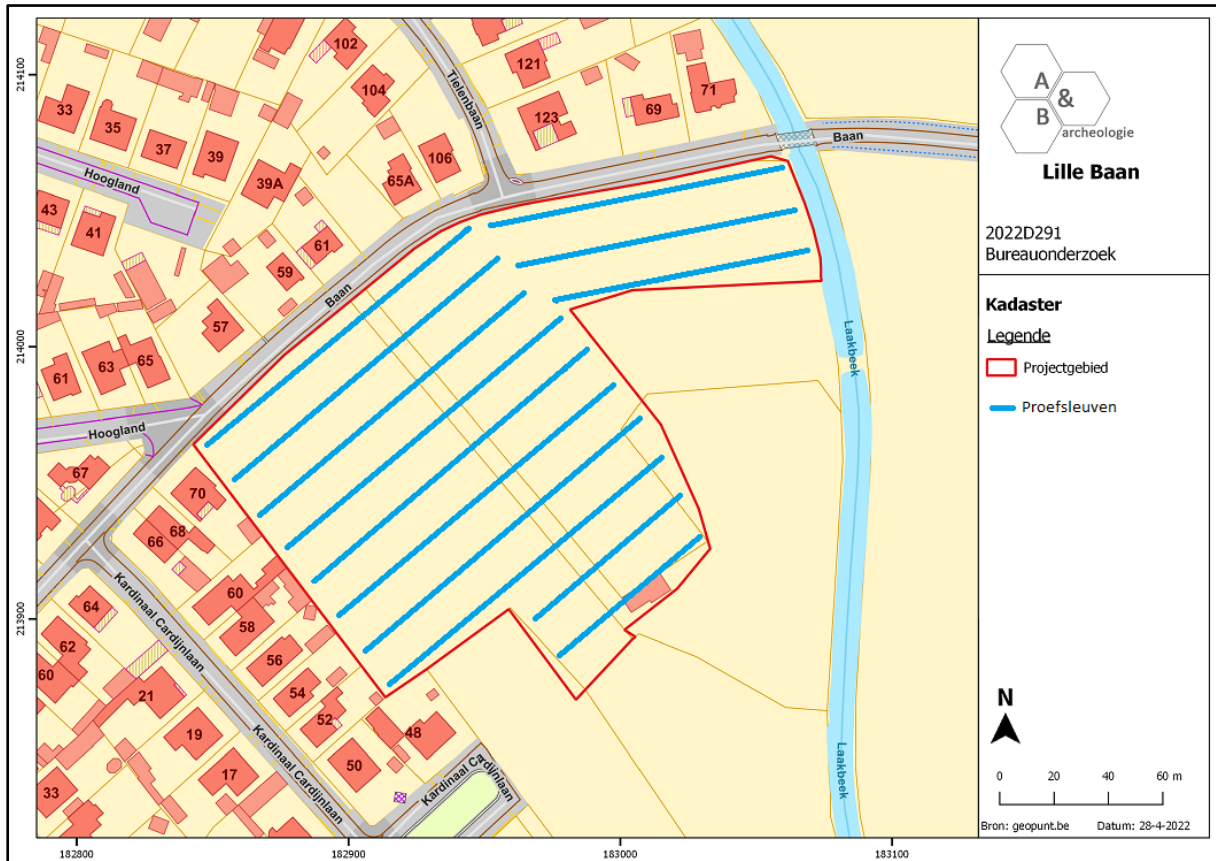
Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en worden zodanig ingepland dat de 18de-eeuwse bebouwing en de landweg worden gevalideerd. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 2553m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 638m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 3191m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 2 Indicatief sleuvenplan, geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen.